

דף סט

- קח. א. מהו החילוק בין קמיצת זר ומליקת זר לענין הורדתן מן המזבח?
 ב. מה נדרש מהמלה טרפה המוזכרת בענין טומאת האוכל נבלת עוף – וכל נפש אשר תאכל נבלה וטרפה?
 א. קמיצת זר שעלתה על המזבח – תרד. ואילו מליקת זר – לא תרד, לפי שיש לה הכשר בבמה. משא"כ קמיצה אעפ"י שכשרה בבמה בור, אין בבמה קידוש מנחה בכלי שרת כבמקדש, הלכך אין ללמוד ממנה קמיצת זר במקדש.
- ב. בברייתא אחת דרשו מוכל נפש אשר תאכל נבלה וטרפה: מה טריפה שאין מתרת את האיסור, אף כל שאין מתרת; יצאה מליקת קדשים בפנים, הואיל והיא מתרת – אינה מטמאה.
 בברייתא אחרת דרשו: מה טריפה שוה בפנים כבחורף (בשניהם היא אסורה) – אף כל ששוות בפנים ובחורף, מטמאות; יצאו שחיטת חולין וקדשים בפנים, הואיל ובחורף אינן מטמאות (ששחיטת חולין בחורף 'שחיטה' היא ולא 'נבלה', ואפילו היא טריפה – כרבי מאיר (ע"ש)). ושחיטת קדשים בחורף חייבים עליה כרת משום שחויי חורף הלכך נחשבת 'שחיטה' ואינה מטמאה), אף בפנים לא יטמאו.
 ורבי יהודה דרש מתיבת טרפה (שהיא מיותרת, דמה-נפשך הרי היא כנבילה) להביא טריפה שנשחטה – שמטמאה.
 ואפשר שלדעתו שחיטת חולין בפנים – מטמאת (ע' בחדושי הנצי"ב – לשיטת רש"י).

דפים סט – ע

- קט. א. נבלת בהמה ונבלת עוף – במה הן מטמאות?
 ב. האם נבלת עוף טמא מטמאת?
 ג. בהמה או עוף שנשחטו בטריפותם, האם הם מטמאים?
 ד. עוף טריפה שנמלק, האם הוא מטמא?
- א. נבילות בהמה מטמאת במגע ובמשא ואינה מטמאת בבית הבליעה (כגון שתחב לו חבירו לשם ולא נגע בה – הרי הוא טהור).
 נבילות עוף אינה מטמאת במגע ובמשא אבל מטמאת באכילתה, כשהיא בבית הבליעה. ואף הכלים שהאדם נוגע בהם בעת שהוא בולע – טמאים.
- ב. נבלת עוף טמא אינה מטמאת (אם משום מיעוט טרפה – יצא זה שאין במינו טריפה (ר' מאיר), אם משום נבלה – יצא זה שאין איסורו משום נבילה אלא משום אכילת דבר טמא. ר' יהודה).
 וטומאת אוכלים מטמאה, אם חישב עליה לאכילה (רמב"ם הל' אבות הטומאה ג, טז).
- ג. בהמה טריפה שנשחטה – אינה מטמאת (מן הבהמה – מקצת בהמה מטמאה ומקצת אינה מטמאה, ואיזו זו טריפה שנשחטה).
 מדברי סופרים מטמאת את הקודש – משום מעלה יתרה שעשו בו (רמב"ם אה"ט ב, ח).
 עוף שנטרף ונשחט; לדברי רבי יהודה – מטמא בבית הבליעה (מיתור טרפה שנאמר בענין). לרבי מאיר ורבי יוסי – אינו מטמא (ודרשו 'טרפה' לענין אחר, כמובא לעיל).

להלכה אינו מטמא (אבות הטומאות ג, יב).

אם העוף חי ולא נשחט, ותלש ממנו בשר ואכלו, אפילו אינו בגדר 'אבר מן החי', שאין בו גידים ועצמות – מטמא לדעת ר' יהודה (עפ"י רש"י והר' חיים).

ד. עוף טריפה שנמלק; לדברי רבי מאיר אינו מטמא (שהושווה לבהמה שדבר המכשירה לאכילה מטהר טריפתה מטומאת נבלה). לדברי רבי יוסי ורבי יהודה – מטמא. וכן הלכה (רמב"ם פסח"מ ז, ג; אבות הטומאה ג, יב).

דף ע

ק. א. האם אכילת חלב אסורה במינים הללו: בהמה טהורה, בהמה טמאה, חיה, עוף?
ב. האם איסורי נבלה וטריפה קיימים באכילת חלב נבלה או חלב טריפה?
ג. האם איסורי נבילה וטריפה קיימים בבהמה וחיה ועוף טמאים?

א. אכילת חלב אסורה בלאו ובחיוב כרת – בבהמה טהורה בלבד, לא בטמאה ולא בחיה או בעוף (משנה חולין קיז. כריתות ד).

ב. לדברי רבא, איסור נבילה וכן איסור טריפה חלים על איסור חלב. (וחלב נבלה וחלב טרפה... ואכל לא תאכלהו. יש מפרשים הטעם משום שאיסור חלב על איסור ב'כולל', או אף אם בעלמא לא חל, כאן גזו"כ היא שחל. (עתוס' מכות טז: ועוד). ויש מי שכתב שהוא איסור מחודש מואכל לא תאכלהו. ע' בית ישי קטו; קטו, בהערה ז).

חלב טרפה שנתנבלה, לוקה משום שניהם מלבד מלקות דחלב (עתוס' חולין לב. וכן נראה שעובר בעשה דאינו זוכה בחלב נבלה, לפי שיטת התוס' שאיסור זה קיים בכל נבלה).

ג. איסור נבילה אינו חל על איסור אכילת טמא משום שאין איסור חל על איסור (רב ורב אסי – מעילה טז). ולדעת לוי (שם) – חל, אם משום שסבר איסור חל על איסור (רש"י שם ובכריתות יד רע"א) אם משום שהואיל וגילה הכתוב שאיסור נבלה חל על חלב, הוא הדין לטמאה (תוס' שם ובמכות טז: וכ"נ דעת הרשב"ד שפסק כלוי. וע"ע חולין ק: ברש"ל ורש"א; שטמ"ק כריתות יד אות א; שעה"מ איסור"ב יז; רש"ש מעילה טז; שו"ת אחיעזר ח"ב ו, ג-ד). וכן לענין טריפה אמרו בגמרא שטמא אין במינו טריפה. ופרשו ראשונים (ערמב"ם מאכ"א ד, ב; ר"ש ור"ה תו"כ צו י) שאין איסור טריפה נוהג אלא במינים טהורים. ואולם מדברי התוס' (בחולין לב. ד"ה ורמינהו) משמע לכאורה שאיסור טרפה חל על איסור עוף טמא [ומה שאמרו 'אין במינו טרפה' היינו איסור טרפה לבדו, כי תמיד יש בה גם איסור נבלה].

ק"א. האם קיימת טומאת נבלות בדברים ובאופנים דלהלן?

- א. בשר בהמה טמאה וחיה.
- ב. חלב בהמה טהורה או טמאה; חלב חיה; חלב בהמה האסורה בהנאה, כגון שור הנסקל.
- ג. עוף קדשים שנמלק ואינו ראוי למזבח, והוא טריפה.
- ד. עגלה ערופה לאחר עריפתה.
- ה. עגלה ערופה לאחר ירידתה לנחל, שנשחטה או מתה – מה דין בשרה ומה דין חלבה?
- ו. ערף עז על נחל איתן, במקום עגלה.
- ז. מהו שיעור אכילת נבילת עוף טהור, המטמאת בבית הבליעה?

קצא

- א. טומאת נבלות קיימת בכל בהמה וחיה. בהמה טמאה, אף כשנשחטה מטמאה טומאת נבלות (ולא לה תטמאו כל הנגע בהם במתם יטמא – אעפ"י שהם שחוטים. רש"י עפ"י תורת כהנים).
- ב. חלב בהמה טהורה אינו מטמא טומאת נבלות (וחלב נבלה... יעשה לכל מלאכה), אף בבהמה האסורה בהנאה כגון שור הנסקל (כל חלב...).
- וכבר תמחו על דברי המאירי בסנהדרין קיב והגרעק"א בב"ק מא. ע' בשו"ת אחיעזר ח"ג נא, ב ובשו"ת בית זבול ח"א יתו.
- ואולם חלב בהמה טמאה, וכן חלב חיה בין טמאה בין טהורה – מטמא טומאת נבלות (שלא טיהר הכתוב אלא חלב בהמה טהורה, שנאמר טרפה – יצאה הטמאה שאין במינה טרפה; ואכל לא תאכלהו – מי שחלבה אסור ובשרה מותר, יצאה טמאה שחלבה ובשרה מותר).
- ג. כאמור לעיל, רבי מאיר טיהר נבילת עוף טריפה של מוקדשין ע"י מליקה. ורבי יהודה ורבי יוסי מטמאים. ונחלקו רבי יוחנן ורבי אלעזר האם טיהר ר' מאיר אפילו בבעלי מומין או רק בתמימים הראויים למזבח. ולדעת ר' אלעזר המטהר אפילו בבע"מ, הוא הדין באווזים ותרנגולים שמלקם.
- ד. עגלה ערופה לאחר עריפתה אינה מטמאה טומאת נבלות ('כפרה' כתובה בה, כקדשים). הוא הדין לשעיר המשלח אחר דחייתו מן הצוק – אינו מטמא מאותו הטעם, וכולם נלמדו ממליקה (עפ"י אחיעזר ח"ב ז, ג וח"ג נא, ב. וע"ע הר צבי כאן; אבי עזרי שאה"ט (תנינא) ב, י).
- ה. עגלה ערופה שנשחטה – אין בה טומאת נבלות (שאינן לך שחטה בבהמה טהורה שאינה מטמאה, ואעפ"י שאין שחיתתה מתירה).
- מתה מעצמה – בשרה טמא וחלבה טהור, כשאר בהמות (כל חלב – לרבות בהמה האסורה בהנאה, כנ"ל).
- ו. ערף עז במקום העגלה; רבי ירמיה נסתפק בדבר לדעת ר' אלעזר, שמא כשם שמהר באווזים ותרנגולים שנמלקו, שדינם כתורים ובני יונה, כך עז דומה לעגלה, או שמא כיון שהיא מין שונה ממנה, מטמאה. ערף בהמה גסה – משמע ברש"י ובתוס' שטהורה לרבי אלעזר, לפי שהיא מינה של העגלה.
- ז. אין העוף מטמא בבית הבליעה אלא כשיעור איסור אכילתו; כזית בכדי אכילת פרס (נבלה... לא יאכל. כן אמרו בדעת ר"מ, ואפשר שרבי יהודה ג"כ מודה לדרשה זו אעפ"י שאין המלה מיותרת לדעתו. תוס'). [וכן בהמה מטמאה בכזית. ואבר שלם – אין לו שיעור לטומאה (עפ"י מעילה טו)].

פרק שמיני; דף עא

ק"ב. מה דינן של התערובות דלהלן:

- א. איסורי הנאה שדינם במיתה, שנתערבו בזבחים כשרים (וכן נתערבו בחולין המותרים).
- ב. איסורי הקרבה לגבוה, שנתערבו בזבחים.